

Kostenonderzoek Onderwijsroute

door EY Consulting in opdracht van
het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

15 december 2022

Inhoudsopgave

Management samenvatting	01
Inleiding	02
De trajectprijs	03
De aantallen	04
De studieduur	05
Bijlagen	06

1 Management samenvatting

1. Managementsamenvatting

01

Aan tien verschillende onderwijsinstellingen is gevraagd wat de verwachte trajectprijs zou zijn van een publiek bekostigde onderwijsroute. Hier is een bandbreedte uitgekomen voor het **middelbaar beroepsonderwijs van € 16.177 - € 18.929** en van het **hoger onderwijs € 13.596 - € 20.410**. De onderwijsinstellingen hebben aangegeven dat de verschuiving van een privaot georganiseerde onderwijsroute naar een publiek georganiseerde onderwijsroute een budgetneutraal effect zal hebben omdat een aantal factoren kostprijs verlagend zullen werken en een aantal kostprijs verhogend.

02

03

04

05

06

Door de onderwijsinstellingen zijn verschillende kostprijsbepalende factoren genoemd die, afhankelijk van de daadwerkelijke invulling, invloed kunnen hebben op de trajectprijs van een publiek georganiseerde onderwijsroute. De kostprijsbepalende factoren zijn de te hanteren opslag, het effect van de beleidsregel, de rol van de gemeente, de mogelijkheid tot het combineren van klassen en samenwerking tussen scholen, het gebruik van instructeurs en onderwijsassistenten, de leeftijd van de doelgroep, de klassengrootte, het instroommoment en de ervaring van de onderwijsinstelling. De belangrijkste kostprijsbepalende factor is de klassengrootte omdat deze direct invloed zal hebben op de kostprijs. Op de volgende pagina worden de verschillende bandbreedtes per kostencomponent weergegeven. Daarnaast wordt ook zicht gegeven op alle kostprijsbepalende factoren. Deze kostprijsbepalende factoren bepalen uiteindelijk of de kostprijs zich aan de onderkant of aan de bovenkant van de bandbreedte bevindt. Dit overzicht geeft enkel op hoofdlijnen weer hoe de trajectprijs kan worden bepaald. Voor een volledig en representatief beeld dient de nadere toelichting in het rapport in beschouwing te worden genomen.

Een belangrijke verandering die zal plaatsvinden indien de onderwijsroute publiek wordt bekostigd, is dat de 'Beleidsregel investeren met publieke

middelen in private activiteiten' niet meer van toepassing zal zijn en daarom een kostprijs verlagend effect zal hebben. Er zal namelijk geen winst- en risico opslag meer worden gehanteerd. Echter zullen er naar verwachting van de instellingen mogelijk ook kosten bijkomen, zoals een te hanteren opslag indien de deelnemers worden geregistreerd als student en hiermee gebruik kunnen maken van alle onderwijsvoorzieningen van de instelling.

Dit rapport heeft naast het onderzoek naar de kosten van een publiek georganiseerde onderwijsroute, ook gekeken naar inburgeringsplichtige jongeren die behoren tot de potentiële doelgroep van de onderwijsroute zich bevinden in een internationale schakelklas (ISK), entreeopleiding of ho-schakeljaar en de gemiddelde studieduur. Deze gegevens zijn opgevraagd bij DUO en het AEF en worden hieronder weergegeven.

Gemiddelde aantal deelnemers

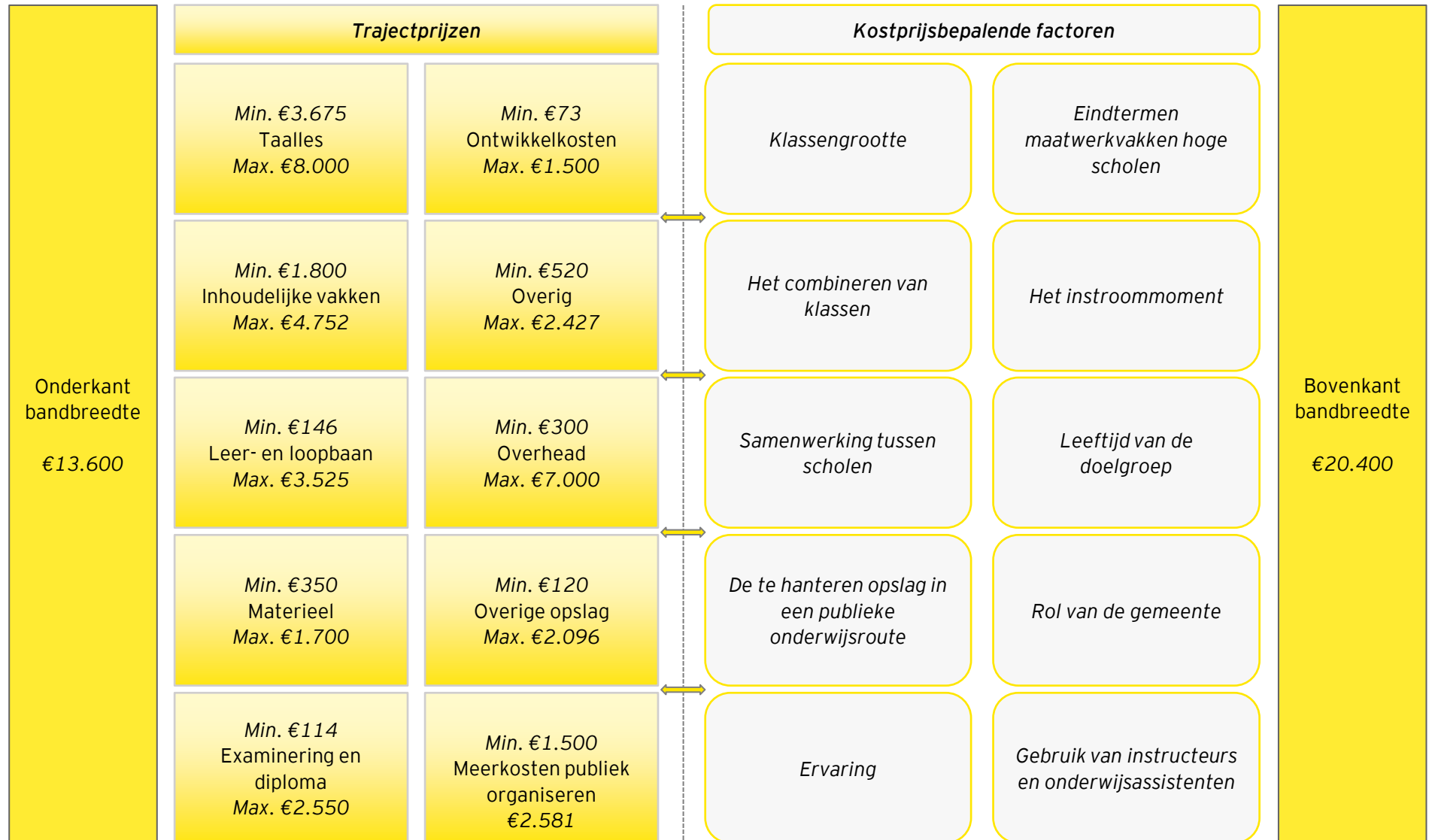

Gemiddelde studieduur

1. Managementsamenvatting

01
02
03
04
05
06

A photograph of a classroom setting. In the foreground, a man in a blue shirt sits at a desk, looking towards the left. Behind him, other students are seated at desks. In the background, a chalkboard and a teacher are visible. A large yellow rectangular overlay is positioned on the left side of the image, containing a large grey number '2' and the word 'Inleiding' in black text.

2

Inleiding

2. Inleiding

01

2.1 Aanleiding en achtergrond

De nieuwe Wet inburgering 2021 (hierna: Wi2021) heeft als doel alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig mee te laten doen in de Nederlandse maatschappij, het liefst via betaald werk. Onderdeel van de Wi2021 is het introduceren van nieuwe leerroutes, namelijk de B1-route, de Z-route en de onderwijsroute. De onderwijsroute is als voltijd traject vooral gericht op inburgeringsplichtigen, waarbij zij de Nederlandse taal op B1 niveau of hoger leren en voorbereid worden op instroom in een mbo-, hbo- of wo- opleiding.

02

03

04

Het onderzoeksbureau Andersson Elffer Felix (hierna: AEF)¹ heeft onderzoek gedaan naar de gestelde marktprijs en de bekostiging. Hieruit bleek dat de aanbestedingen van de onderwijsroute onvoldoende van de grond zijn gekomen door onder andere te lage bekostiging, er niet voldoende schaalgroottes kunnen worden behaald en dat de onderwijsroute voornamelijk wordt aangeboden door bekostigde onderwijsinstellingen. De Tweede Kamer heeft vervolgens vragen gesteld over de mogelijkheden van het publiek bekostigen van de onderwijsroute.

05

06

EY Consulting heeft in juni 2022 een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de verwachte kosten per traject van de onderwijsroute en belemmeringen om de onderwijsroute in het publiek bekostigd onderwijs onder te brengen. Verdiepend vervolgonderzoek is nodig voor een reëel en representatief inzicht in de kostenopbouw van een publiek bekostigde onderwijsroute.

Het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap heeft daarom, in samenwerking met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, aan EY Consulting gevraagd om een vervolgonderzoek uit te voeren naar de kosten voor een publiek georganiseerde onderwijsroute en om tevens een beeld te krijgen van waar de jongeren, die tot de doelgroep van de onderwijsroute behoren, zich bevinden in het onderwijs.

2.2 Onderzoekopdracht en aanpak

Dit onderzoek geeft antwoord op onderstaande onderzoeksvragen:

1. Wat zijn de kosten (in een realistische bandbreedte) van een traject onderwijsroute als publieke taak?

- a) Breng de incidentele en structurele kostenopbouw van een substantieel en representatief deel van de bekostigde instellingen in kaart.
- b) Ga in op prijsbepalende factoren, zoals klassengrootte, schaalgrootte van het aanbod en de gevolgen van de Beleidsregel investeren met publieke middelen in private activiteiten.

2. Welke inburgeringsplichtige jongeren die behoren tot de doelgroep van de onderwijsroute, bevinden zich in een internationale schakelklas (isk), entreeopleiding of ho-schakeljaar? Doelgroep van de onderwijsroute zijn degenen die als doel hebben door te stromen naar mbo-2 of hoger.

3. Wat is de gemiddelde studieduur van de nieuwkomer in de genoemde opleidingen?

Door middel van deskresearch is gebruik gemaakt van beschikbare data. Hieronder vallen eerdere kostenramingen van AEF en EY Consulting en wetteksten zoals de *Beleidsregel investeren met publieke middelen in private activiteiten*². Dit verdiepend onderzoek is vervolgens uitgevoerd onder een substantieel en representatief deel van de bekostigde onderwijsinstellingen. Er is hierbij rekening gehouden met de geografische ligging en variatie in de grote van de onderwijsinstellingen. Omdat de verwachting is dat de meeste deelnemers van de onderwijsroute een traject in het mbo zullen volgen, zijn er vijf mbo-instellingen meegenomen in dit onderzoek. Er volgen relatief minder deelnemers de onderwijsroute aan een hbo-instelling of universiteit. Daarom is in de eerste instantie gekozen om drie universiteiten en drie hbo-instellingen te laten deelnemen aan het onderzoek. Echter heeft één universiteit zich, wegens gebrek aan tijd, teruggetrokken uit het onderzoek. Vanwege de tijdsgevoeligheid van dit onderzoek, is ervoor gekozen om geen nieuwe universiteit te laten deelnemen. Dit onderzoek is daarmee uiteindelijk gebaseerd op vijf mbo-instellingen, drie hbo-instellingen en twee universiteiten.

1. Bron: Andersson Elffers Felix: *Onderzoek kosten onderwijsroute*

2. Bron: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0045046/2021-04-15>

2. Inleiding

01

02

03

04

05

06

Om zicht te krijgen op de kosten van de onderwijsroute als publieke taak is door middel van interviews informatie opgevraagd bij deze bekostigde onderwijsinstellingen. Aan de verschillende onderwijsinstellingen is, aan de hand van een vooraf in te vullen invulformat, gevraagd om zicht te geven op de verwachte trajectprijs van de onderwijsroute wanneer deze publiek wordt bekostigd. Het uitgangspunt hierbij is dat het gaat om de huidige inhoudelijke vorm van de onderwijsroute. Er is extra aandacht besteed aan kostencomponenten die mogelijk wegvallen of erbij komen in een publiek bekostigde onderwijsroute. Aan de hand van de verkregen informatie zijn twee gemiddelde trajectprijzen berekend, één voor het middelbaar beroepsonderwijs en één voor het hoger onderwijs. In totaal gaat het hierbij om tien onderwijsinstellingen die de basis vormen voor twee gemiddelde trajectprijzen. Voor elk gemiddelde vormen vijf onderwijsinstellingen de basis. Tijdens de interviews is ook aandacht besteed aan het inzichtelijk maken van kostprijsbepalende factoren zoals klassengrootte en schaal grootte van het aanbod en het effect van de Beleidsregel investeren met publieke middelen in private activiteiten. Ondanks dat de kaders en de invulling van de publiek bekostigde onderwijsroute nog niet zijn bepaald, is het identificeren van de kostprijsbepalende factoren van belang omdat deze leidend zullen zijn voor het vaststellen van de uiteindelijk te hanteren trajectprijs.

Om antwoord te krijgen op deelvraag 2 en 3 zijn tevens data opgevraagd bij Dienst Uitvoering Onderwijs (hierna: DUO) en de Stichting voor Vluchtelingen-Studenten UAF. Deze data hebben betrekking op de gemiddelde studieduur en het aantal inburgeringsplichtigen dat zich bevindt in een internationale schakelklas, een entreeopleiding of een ho-schakeltraject. Wegens privacy overwegingen zijn alle gegevens in dit rapport anoniem verwerkt.

2.3 Disclaimer

Dit rapport betreft een adviesrapport en is tot stand gekomen op basis van interviews, publiek toegankelijke informatie en de aan ons aangeleverde documentatie. Wij zijn hierin afhankelijk van de aan ons aangeleverde informatie, beschikbaar gesteld door de onderwijsinstellingen, UAF en DUO. Onze observaties hebben wij waar mogelijk getoetst aan de ontvangen documentatie. Indien de

organisaties niet alle relevante informatie met ons hebben gedeeld, dan kan dit van invloed zijn op onze observaties. Hiervoor dragen wij geen verantwoordelijkheid. De beantwoording van de onderzoeksvragen is gebaseerd op de uitgangspunten die op dit moment bekend zijn. Indien wordt overgegaan tot het verder uitwerken van het publiek organiseren van de onderwijsroute, kunnen veranderingen in omstandigheden of uitgangspunten plaatsvinden die gevolg kunnen hebben voor de beantwoording van de vragen. Voor zover het is toegestaan om dit rapport openbaar te maken, is het niet toegestaan om het rapport aan te passen, te redigeren of te wijzigen. Derden kunnen geen rechten ontleen aan de inhoud van het rapport en het eventuele gebruik van het rapport door derden komt voor eigen risico. Het rapport dient in zijn geheel te worden beschouwd. Gelet op de scope van onze opdracht hebben wij de bedrijfsvoering en de financiële administratie van de onderwijsinstellingen niet in ons onderzoek betrokken. Onze opdracht behelst een adviesopdracht en derhalve hebben wij geen controlewerkzaamheden uitgevoerd zodat geen zekerheid kan worden verstrekt over de in dit rapport opgenomen (financiële) informatie.

2.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zal eerst zich worden gegeven in de kosten van een traject onderwijsroute als publieke taak. Hierbij zal worden ingegaan op de structurele en incidentele kostenopbouw van de bekostigde onderwijsinstelling. Daarnaast zal zicht worden gegeven op de kostprijsbepalende factoren. Vervolgens zal in hoofdstuk 3, op basis van de beschikbare data, in kaart worden gebracht waar de jongeren van de doelgroep van de onderwijsroute zich nu bevinden in het onderwijs (in een internationale schakelklas, een entreeopleiding of een ho-schakeltraject). Ten slotte zal in hoofdstuk 4 zicht worden gegeven op de gemiddelde studieduur.

3

De
trajectprijs

3. Trajectkosten onderwijsroute als publieke taak

In dit hoofdstuk wordt zicht gegeven op de verwachte gemiddelde trajectprijs van de onderwijsroute in het publiek bekostigd onderwijs. Er zal eerst zicht worden gegeven op de verwachte gemiddelde trajectprijs van de onderwijsroute en de trajectprijs per onderwijsinstelling. Vervolgens zal in dit hoofdstuk ook aandacht worden besteed aan de kostprijsbepalende factoren en zal de spreiding tussen de verschillende instellingen in het middelbaar en hoger onderwijs per kostenpost worden weergegeven.

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende onderzoeksvraag:

1. Wat zijn de kosten (in een realistische bandbreedte) van een traject onderwijsroute als publieke taak?
  - a) Breng de incidentele en structurele kostenopbouw van een substantieel en representatief deel van de bekostigde instellingen in kaart.
  - b) Ga in op prijsbepalende factoren, zoals klassengrootte, schaalgrootte van het aanbod en de gevolgen van de Beleidsregel investeren met publieke middelen in private activiteiten.

3.1 De kosten van de onderwijsroute als publieke taak

In de tabel hiernaast worden de gemiddelde kosten voor de onderwijsroute als publieke taak weergegeven in het mbo en in het hoger onderwijs. Er wordt hierbij uitgegaan van een trajectprijs welke is gebaseerd op de duur van het gehele traject. Voor de trajectprijs in het mbo is het gemiddelde genomen van vijf verschillende mbo-instellingen, voor de trajectprijs in het hoger onderwijs is het gemiddelde van drie hbo-instellingen en twee wo-instellingen genomen. In de trajectprijs is onderscheid gemaakt tussen de structurele en incidentele kosten. In de genoemde trajectprijzen zijn de incidentele kosten niet meegenomen omdat deze gedurende de jaren zullen komen te vervallen. Naast de gemiddelde trajectprijzen, geeft de tabel ook zicht op het gemiddeld aantal uren, gemiddelde studieduur en het gemiddeld aantal deelnemers in een klas. De toelichting op de verschillende posten is opgenomen in de volgende paragraaf.

Tabel 1: Gemiddelde trajectprijzen onderwijsroute

De uren				
	MBO	HO	Gemiddeld	
<i>Taalles</i>	850	602,8	726	
<i>Inhoudelijke vakken</i>	383	270,8	327	
<i>Leer en loopbaan</i>	173	131,2	152	
<i>Overig</i>	49	194	122	
Totaal aantal uur	1455	1199	1327	
De kostprijs				
	MBO	HO	Gemiddeld	
Structureel				
<i>Taalles</i>	€ 5.486	€ 5.989	€	5.738
<i>Inhoudelijke vakken</i>	€ 2.349	€ 3.547	€	2.948
<i>Leer- en loopbaan</i>	€ 1.814	€ 1.488	€	1.651
<i>Materieel</i>	€ 615	€ 1.253	€	934
<i>Examinering en diploma</i>	€ 758	€ 688	€	723
<i>Ontwikkelkosten</i>	€ 863	€ 206	€	535
<i>Overig</i>	€ 520	€ 2.402	€	1.461
<i>Overhead</i>	€ 4.685	€ 3.528	€	4.107
<i>Overige opslag</i>	€ 1.395	€ 120	€	758
<i>Meerkosten publiek organiseren</i>	€ 1.500	€ 2.581	€	2.041
Gemiddelde trajectprijs	€ 17.465	€ 17.415	€	17.440
Incidenteel				
<i>Opstartkosten</i>	€ 935	€ 20.000	€	10.468
<i>Examinering en diploma</i>	€ 2.308	€ 1.250	€	1.779
Studieduur				
	MBO	HO	Gemiddeld	
Gemiddelde studieduur in jaren	1,7	1,9	2	
Deelnemers				
	MBO	HO	Gemiddeld	
Gemiddeld aantal deelnemers in een klas	15	14	15	

3. Trajectkosten onderwijsroute als publieke taak

01

3.2 Toelichting op de posten uit tabel 1

02

Uren - De genoemde uren hebben enkel betrekking op de contacturen.

03

Kosten Nederlandse taalles - De genoemde bedragen hebben betrekking op de totale kosten voor het geven van taalles, waarbij de bedragen inclusief voorbereidings- en ontwikkeltijd en nazorg zijn.

04

Kosten inhoudelijke vakken - De genoemde bedragen voor het lesgeven van inhoudelijke vakken hebben voornamelijk betrekking op de vakken Engels en rekenen of wiskunde. Daarnaast worden door een aantal instellingen nog aanvullende vakken gegeven zoals bijvoorbeeld maatschappijleer. Voor alle instellingen geldt dat de bedragen inclusief voorbereidings- en ontwikkeltijd en nazorg zijn.

05

06

Leer- en loopbaanbegeleiding - De genoemde bedragen voor leer- en loopbaanbegeleiding hebben voornamelijk betrekking op studievoordigheden, mentorbegeleiding, sollicitatietraining, digitale vaardigheden, excursies en studieloopbaan. De genoemde bedragen zijn inclusief voorbereidings- en ontwikkeltijd en nazorg.

Materieel - De genoemde bedragen voor materiële kosten hebben voornamelijk betrekking op lesmethodes, licenties, programmakosten, boeken, excursies en in enkele gevallen ook laptops. Laptops worden in een aantal gevallen vanwege de aanbestedingseis van de gemeente bekostigd door de instellingen. Het aanbieden van excursies wordt momenteel in sommige gevallen verplicht vanuit de aanbesteding.

Examinering en diploma - De genoemde bedragen voor examinering en diploma hebben voornamelijk betrekking op kosten voor de diploma-aanvraag, inrichting en bemensing examenorganisatie, ontwikkeling van toetsen en de afname en het vaststellen van de examens, toetscommissies en het hanteren van het vierogenprincipe. Hierbij dient te worden vermeld dat deze kosten niet door elke onderwijsinstelling apart inzichtelijk is gemaakt. Kosten voor examinering en diplomering worden in sommige gevallen ook direct verwerkt binnen de kosten van het lesgeven.

Ontwikkelkosten - De genoemde bedragen voor ontwikkeling hebben voornamelijk betrekking op kosten voor jaarlijkse ontwikkeling en bijsturing van de onderwijsroute. Er kan hierbij worden gedacht aan aansluiten bij wijzigende wet- en regelgeving, waarborging van de kwaliteitscriteria en toetsprincipes. Hierbij dient te worden vermeld dat deze kosten niet door elke onderwijsinstelling apart inzichtelijk is gemaakt omdat deze kosten in sommige gevallen direct worden verwerkt binnen de kosten van het lesgeven.

Overige kosten - In deze post zijn door enkele onderwijsinstellingen diverse kosten ondergebracht. Het gaat voornamelijk om personele kosten die betrekking hebben op het management, administratie, studieadvies, studentenzaken en een ambtelijke secretaris. Daarnaast heeft deze post ook betrekking op alle kosten die gepaard gaan met de communicatie naar gemeente en samenwerking tussen scholen. De genoemde kosten worden door enkele onderwijsinstellingen benoemd. De overige onderwijsinstellingen brengen deze kosten onder overhead of ze zijn verwerkt binnen de kosten voor het lesgeven.

Overhead - De genoemde bedragen voor overhead hebben voornamelijk betrekking op kosten voor huisvesting, kantoorgebruik, leermiddelen, kantoormiddelen, administratiekosten maar in sommige gevallen ook programmaleiding en coördinatie, IT-ondersteuning, facilitaire dienst en afdracht aan HRM. Over het algemeen bedragen de overheadskosten circa 35%.

Overige opslag - De genoemde bedragen voor overige opslag heeft voornamelijk betrekking op culturele projecten, stageorganisaties, scholing en ontwikkeling van docenten, gedurende het hele jaar kunnen faciliteren van een opstartklas, onvoorzien kosten, representatiekosten en voorlichtingskosten. De genoemde kosten worden door enkele onderwijsinstellingen benoemd. Overige onderwijsinstellingen brengen deze kosten onder de kosten voor het lesgeven of overhead. Het faciliteren van een opstartklas valt hier niet onder.

Meerkosten voor het publiek organiseren - Een aantal onderwijsinstellingen hebben een schatting kunnen maken van de verwachte meerkosten wanneer de onderwijsroute publiek wordt georganiseerd. Deze kosten hebben betrekking op een hogere toeslag die dient te worden gehanteerd wanneer de deelnemers van de onderwijsroute geregistreerd zullen worden als studenten en daarmee gebruik kunnen maken van alle standaard onderwijsvoorzieningen vanuit het publiek bekostigd onderwijs zoals bijvoorbeeld passend onderwijs, sportfaciliteiten, studentendecanen en ICT-portals.

3. Trajectkosten onderwijsroute als publieke taak

01

Incidenteel - De genoemde bedragen voor de incidentele kosten hebben voornamelijk betrekking op incidentele ontwikkelkosten of voorbereidingskosten in aanloop naar de start, denk hierbij aan bijvoorbeeld een penvoerder richting de gemeente. Ook gaat het om incidentele kosten die zijn gerelateerd aan de aanvraag voor diploma-erkenning of eenmalige kosten die betrekking hebben op examenontwikkeling.

02

03

De studieduur - De genoemde gemiddelde studieduur (voor het mbo en ho) is elk gebaseerd op vijf onderwijsinstellingen. Hierbij dient echter te worden vermeld dat de studieduur sterk afhankelijk is van het instroommoment. Zo zijn er onderwijsinstellingen in het hoger onderwijs die meerdere startmomenten hanteren en ook onderwijs aanbieden in een zogenoemde 'brugperiode' van een half jaar. Het gaat hierbij om deelnemers die zijn gestart op A0 en na een jaar, als ze B1 hebben behaald, een half jaar moeten wachten voor ze met deel 2 kunnen beginnen (B1 naar B2). Voor deze deelnemers duurt het traject langer. Onderwijsinstellingen die een traject aanbieden van A0 tot en met B2 komen uit op een relatief langere studieduur dan het genoemde gemiddelde in tabel 1.

04

05

06

Het gemiddeld aantal deelnemers - Het genoemde gemiddeld aantal deelnemers (voor het mbo en ho) is elk gebaseerd op vijf onderwijsinstellingen.

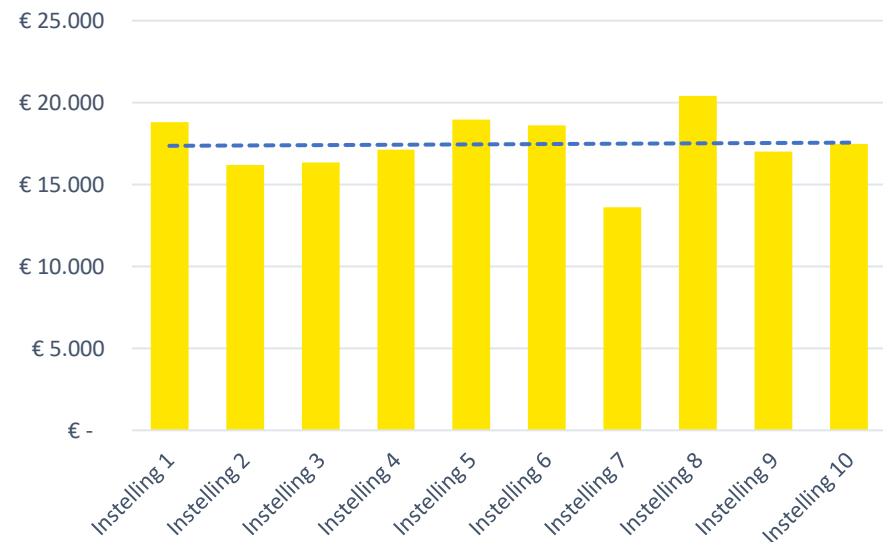
3.3 De trajectprijs per onderwijsinstelling

De onderzoeksvraag van dit hoofdstuk heeft betrekking op de kosten (in een realistische bandbreedte) van een traject onderwijsroute als publieke taak. Eerder in dit hoofdstuk is een gemiddelde trajectprijs weergegeven voor het middelbaar beroepsonderwijs van €17.465 en van het hoger onderwijs van € 17.415. De bandbreedte van het middelbaar beroepsonderwijs bedraagt € 16.177 - € 18.929 en van het hoger onderwijs € 13.596 - € 20.410.

op basis van het huidige inhoudelijke aanbod weer. Door de onderwijsinstellingen is aangegeven dat op basis van hun verwachtingen en ervaring, de trajectprijs van een publiek bekostigde onderwijsroute niet sterk zal afwijken van de trajectprijs van de private onderwijsroute. De verschillende kostprijsbepalende factoren zullen naar verwachting een budgetneutraal effect hebben omdat er zowel kostprijs verhogende als verlagende factoren invloed zullen hebben op de trajectprijs. De daadwerkelijke invulling van de onderwijsroute zal uiteindelijk de trajectprijs van de onderwijsroute in het publiek bekostigd onderwijs bepalen. Er is geen rekening gehouden met mogelijke inkomsten via collegegelden.

Op de volgende pagina zal verder ingegaan worden op de kostprijsbepalende factoren. De geïdentificeerde kostprijsbepalende factoren zijn de te hanteren opslag, het effect van de beleidsregel, de rol van de gemeente, de mogelijkheid tot het combineren van klassen en samenwerking tussen scholen, het gebruik van instructeurs en onderwijsassistenten, de leeftijd van de doelgroep, de klassengrootte, het instroommoment en de ervaring van de onderwijsinstelling.

Grafiek 1: Trajectprijzen onderwijsroute

3. Trajectkosten onderwijsroute als publieke taak

01

3.4 Kostprijsbepalende factoren

02

Door de onderwijsinstellingen zijn verschillende kostprijsbepalende factoren genoemd die, afhankelijk van de daadwerkelijke invulling, invloed kunnen hebben op de trajectprijs van een publiek georganiseerde onderwijsroute. Het overgrote deel van de onderwijsinstellingen heeft aangegeven dat de verschuiving van een privaat georganiseerde onderwijsroute naar een publiek georganiseerde onderwijsroute een budgetneutraal effect zal hebben omdat een aantal factoren kostprijs verlagend zullen werken en een aantal kostprijs verhogend. Deze paragraaf zal zicht geven op wat de kostprijsbepalende factoren zijn en of deze een verhogend of verlagend effect zullen hebben. Er wordt hierin geen onderscheid gemaakt tussen kostprijsbepalende factoren in het mbo of ho, omdat de genoemde factoren betrekking hebben op zowel het mbo als het ho.

03

04

3.4.1 Klassengrootte

05

Door alle onderwijsinstellingen is aangegeven dat de klassengrootte de belangrijkste kostprijsbepalende factor is omdat deze direct invloed heeft op de kostprijs. Het huidige gemiddelde aantal deelnemers in de private onderwijsroute is in het mbo 15, in het hbo 14 en bij de universiteiten 17. Indien de klassengrootte lager zal uitvallen, zal de kostprijs per traject toenemen. In de huidige private onderwijsroute wordt dit risico in een enkel geval gedragen door de gemeente. Dit doen zij door middel van financiering op basis van een vast tarief voor een groep, ongeacht het aantal daadwerkelijke deelnemers. Er is ook een aantal onderwijsinstellingen die samenwerken om schaalvoordelen met betrekking tot de groepsgrootte te realiseren. De meeste onderwijsinstellingen geven een maximum aantal van 20 leerlingen per klas aan. Onderwijsinstellingen hebben echter aangegeven dat een veel grotere klas niet wenselijk is vanwege de complexiteit van de groep en het belang om ruimte te blijven creëren voor maatwerk. Vanuit een onderwijsinstelling is aangegeven dat het aanwijzen van een beperkt aantal onderwijsinstellingen voor het aanbieden van de onderwijsroute, wellicht zou kunnen helpen bij het behalen van schaalvoordelen. Hierbij zou het helpen als statushouders naar een gemeente zouden kunnen verhuizen waar de onderwijsroute wordt aangeboden.

06

3.4.2 De mogelijkheid van tot het combineren van klassen en samenwerking tussen scholen

Vanwege huidige beperkingen vanuit een aantal aanbestedingen, heeft een aantal instellingen geen gebruik kunnen maken van de optie om klassen te combineren om hiermee schaalvoordelen te behalen. Zo zou het gedeeltelijk aanbieden van de onderwijsroute aan niet-inburgeringsplichtige die deels een overlap hebben in de vakken, voor schaalvoordelen kunnen zorgen. Daarnaast kunnen er naar verwachting schaalvoordelen worden behaald indien scholen de mogelijkheid krijgen om samen te werken. Naast het samenvoegen van klassen kan hierbij worden gedacht aan uitwisseling van studiemateriaal en examenontwikkeling. Momenteel zijn er ook een aantal instellingen die wel kunnen samenwerken en daarmee de examineringskosten laag kunnen houden door middel van uitwisseling van toetsmateriaal. Indien deze mogelijkheid in de publiek georganiseerde onderwijsroute wordt aangeboden, kan dit een kostprijs verlagend effect hebben.

3.4.3 Ervaring

De ervaring die een onderwijsinstelling heeft in het aanbieden van soortgelijke vakken aan een vergelijkbare doelgroep speelt ook een rol bij het bepalen van de trajectprijs. Zo zijn een aantal onderwijsinstellingen in staat om de onderwijsroute aan te bieden met relatief minder opstartkosten, minder voorbereidingstijd en nazorg. Daarnaast heeft het ook invloed op de kwaliteit van de lessen en daarmee eventueel met de doorlooptijd van het traject. Indien optimaal gebruik wordt gemaakt van bestaande ervaring, kan dit tot een kostprijs verlagend effect hebben.

3. Trajectkosten onderwijsroute als publieke taak

01

3.4.4 De te hanteren opslag in een publieke onderwijsroute

Indien de onderwijsroute publiek wordt bekostigd, zullen er naar verwachting van de onderwijsinstellingen ook kosten bijkomen omdat de deelnemers van de onderwijsroute formeel als student zullen worden geregistreerd en daarmee aanspraak kunnen maken op alle standaard onderwijsvoorzieningen uit het publiek bekostigde onderwijs. Dit zijn alle voorzieningen van de school, zoals training en coaching, studentpsychologen, IT-faciliteiten, sportfaciliteiten, studentdecanen en overige faciliteiten die betrekking hebben op extra ondersteuning vanuit passend onderwijs en faciliteiten die de onderwijsinstelling vanuit haar wettelijke taak dient aan te bieden. Voor deze standaardvoorzieningen wordt door een aantal onderwijsinstellingen een vaste opslag berekend per student. De te hanteren opslag zal voor een aantal instellingen ook afhankelijk zijn van de desbetreffende faculteit en de uiteindelijke invulling van de onderwijsroute. Een enkele instelling heeft hiervoor al aangegeven dat afhankelijk van de invulling van de onderwijsroute, de kosten zullen stijgen van € 81 (de huidige opslag voor een cursist) naar maximaal €2.600 voor een fulltime student per traject.

02

03

04

05

06

3.4.5. Leeftijd van de doelgroep

De doelgroep van de onderwijsroute betreft jonge inburgeringsplichtigen. In gesprekken met koepelorganisaties is naar voren gekomen dat er ook volwassenen zijn die belang hebben bij het volgen van de onderwijsroute. Een enkele instellingen focust zich in de private onderwijsroute op 27+ en geeft aan dat de helft van de klas hier momenteel uit bestaat. Het vergroten van de doelgroep door in de praktijk geen leeftijdsgrens te hanteren, kan een kostprijs verlagend effect hebben omdat hiermee makkelijker schaalvoordelen kunnen worden behaald.

3.4.6 Gebruik van instructeurs en onderwijsassistenten

Indien de onderwijsroute publiek bekostigd wordt, kunnen mogelijk de kosten voor het lesgeven afnemen omdat onderwijsinstellingen instructeurs en onderwijsassistenten kunnen inzetten. Vanwege beperkingen vanuit een aantal aanbestedingen is dit voor een aantal instellingen in de huidige private variant niet mogelijk. Het kunnen gebruiken van onderwijsassistenten en instructeurs, kan een kostprijs verlagend effect hebben. Dit is echter afhankelijk van de invulling van de publiek bekostigde onderwijsroute.

3.4.7 Het instroommoment

Het instroommoment heeft invloed op de trajectprijs. Momenteel hanteren de meeste scholen vaste instroommomenten. Er zijn echter enkele scholen die, vanwege het maatschappelijke belang of vanuit de vereiste van een gemeente, gedurende het hele schooljaar de mogelijkheid bieden om tussentijds in te stromen. Deze deelnemers komen dan in een 'opstartklas' terecht, tot zij kunnen starten met het eerstvolgende formele instroommoment. Het aanbieden van meerdere opstartmomenten werkt eveneens kostprijsverhogend en is verwerkt in de kostprijs.

3.4.8 Rol van de gemeente

In de huidige private onderwijsroute geven de instellingen aan dat het aanzienlijk veel tijd kost om de gemeente te faciliteren in de informatiebehoefte, zoals periodieke rapportages over de voortgang van de groep en de individu. De gemeente heeft in de huidige private variant, ook als opdrachtgever, een belangrijke rol. In de berekening voor de publieke onderwijsroute is uitgegaan van de reeds bestaande communicatiemomenten met de gemeente. In hoeverre de gemeente daadwerkelijk een prominente rol zal hebben in de publiek georganiseerde onderwijsroute is nog niet bekend. De invulling hiervan zal mogelijk een kostprijsverhogend of verlagend effect kunnen hebben.

3.4.9 Eindtermen maatwerkvakken hoge scholen

De eindtermen van de maatwerkvakken die voor de hoge scholen gelden zijn niet gelijk aan die van het havo. Dit leidt tot veel discussie rondom de samenstelling van de Onderwijs- en Examenregeling, de inspectie en bij de aanvraag van de diploma-erkenning. De uitvoering is daarnaast nu ook duur door maatwerk. In verband met de beperkte schaalgrootte bij bepaalde vakken is het combineren met andere instromers, deelnemers of aanbieders wenselijk en daarvoor is het hanteren van gelijke eindtermen noodzakelijk. Door hoge scholen is aangegeven dat hiervoor de havo-eindtermen gehanteerd kunnen worden. Het aansluiten bij de eindtermen van de havo kan een kostprijs verlagend effect hebben omdat hiermee makkelijker schaalvoordelen kunnen worden behaald en het naar verwachting ook minder tijd zal kosten bij het aanvragen van de diploma-erkenning.

3. Trajectkosten onderwijsroute als publieke taak

01

3.5 Kostenopbouw mbo

02

Onderstaande tabel geeft de spreiding tussen de verschillende instellingen per kostenpost in het middelbaar beroepsonderwijs weer. Hierin is zichtbaar in hoeverre de kostprijsbepalende factoren invloed hebben gehad op de kostenpost en in hoeverre de instellingen van elkaar verschillen. Naast de kostprijsbepalende factoren zijn de verschillen ook te verklaren door keuzes in de financiële administratie. Onderstaande constatering is gedaan:

03

04

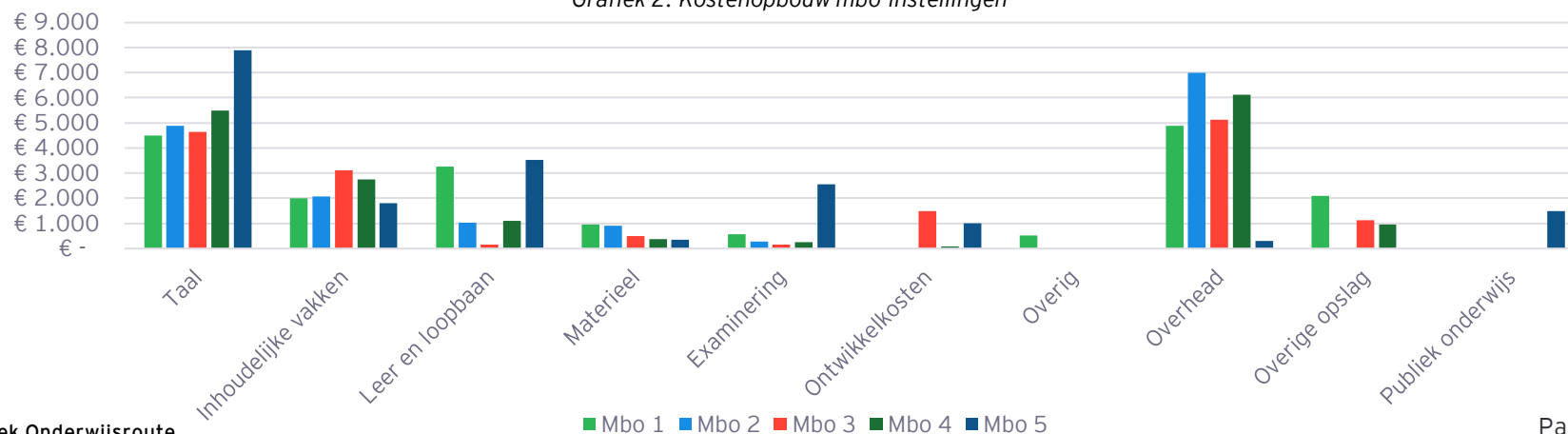
- De kosten voor taal en inhoudelijke vakken komen grotendeels overeen. Bij de kosten die worden gemaakt voor taal zit echter één uitschieter. De onderwijsinstelling rekent in de kostprijs van het lesgeven ook de kosten voor deskundigheidsbevordering en team gerelateerde activiteiten en werkt ook met zzp-ers. Daarnaast zijn verschillen in kosten voor het lesgeven voornamelijk te verklaren door het aantal uur, het uurtarief en de tijd die per instelling beschikbaar wordt gesteld voor voorbereiding en nazorg.
- De spreiding binnen de kosten van de leer- en loopbaanbegeleiding is sterk afhankelijk van het aanbod van de onderwijsinstelling. De ene instelling biedt een breder pakket (en meer uren) aan leer- en loopbaan begeleiding aan dan de andere instelling. Veel onderwijsinstellingen geven aan dat het bieden van leer- en loopbaan begeleiding belangrijk is om uitval te minimaliseren.

05

06

- Binnen de examineringskosten zit ook een uitschieter. Dit is te verklaren doordat de kosten voor de beoordeling van de examens hierin zijn meegenomen, het vier ogen principe hiervoor wordt gehanteerd en rekening wordt gehouden met een extra opslag voor een mogelijk herexamen. Deze kosten zijn door een enkele onderwijsinstelling apart inzichtelijk gemaakt maar worden door de overige onderwijsinstellingen verwerkt in het tarief van het lesgeven.
- Enkele instellingen hebben structurele ontwikkelkosten begroot voor jaarlijkse ontwikkeling en bijsturing van de onderwijsroute. De meeste instellingen hebben de ontwikkelingskosten toegerekend aan de overheadkosten of de kosten voor het lesgeven en niet expliciet als losse kostenpost opgenomen.
- De instellingen hanteren verschillende opslagen voor overhead, bij de meeste instellingen gaat het om circa 30-35%. Een enkele onderwijsinstelling heeft relatief lagere overheadkosten. Dit komt voornamelijk omdat deze onderwijsinstelling veel van hun overheadkosten hebben verwerkt binnen de andere kostencomponenten. Daarnaast zijn de verschillen binnen de overheadkosten ook afhankelijk van de diensten die de school aanbiedt.
- Een enkele onderwijsinstelling heeft rekening gehouden met eventuele meerkosten voor het publiek organiseren van de onderwijsroute. Deze meerkosten hebben betrekking op een hogere toeslag die dient te worden gehanteerd wanneer de deelnemers van de onderwijsroute geregistreerd zullen worden als studenten en daarmee gebruik kunnen maken van alle standaard onderwijsvoorzieningen vanuit het publiek bekostigd onderwijs.

Grafiek 2: Kostenopbouw mbo-instellingen

3. Trajectkosten onderwijsroute als publieke taak

01

3.6 Kostenopbouw ho

02

Onderstaande tabel geeft de spreiding tussen de verschillende instellingen per kostenpost in het hoger onderwijs weer. Hierin is zichtbaar in hoeverre de kostprijsbepalende factoren invloed hebben gehad op de kostenpost en in hoeverre de instellingen van elkaar verschillen. Naast de kostprijsbepalende factoren zijn de verschillen ook te verklaren door keuzes in de financiële administratie. Onderstaande constatering is gedaan:

03

04

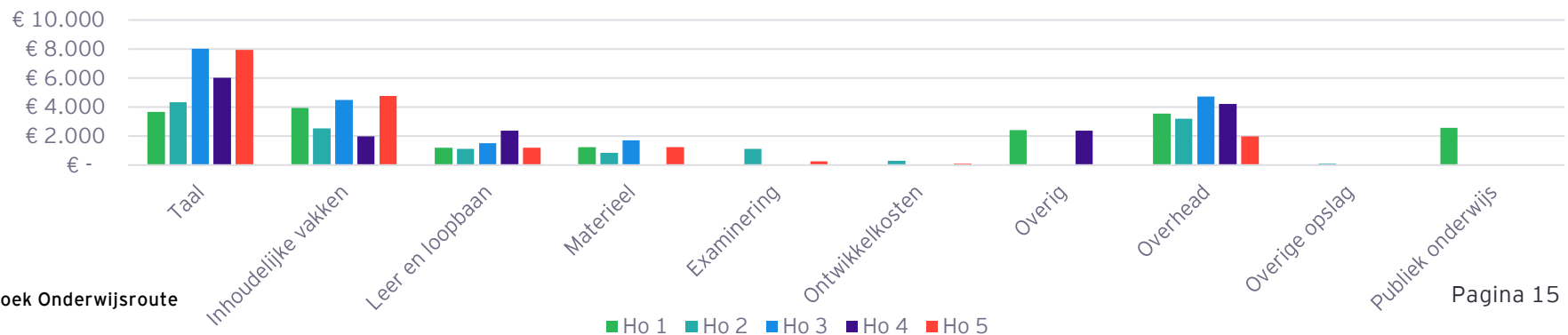
05

06

- De kosten die worden gemaakt voor taal en inhoudelijke vakken verschillen sterk. Dit is onder andere te verklaren door het aantal uur dat de school besteed aan taallessen. Zo is er een onderwijsinstelling die hogere kosten heeft voor taallessen omdat deze onderwijsinstelling taallessen aanbiedt op niveau- B2+. Het gaat hierbij om circa 135 uur die extra wordt besteed, welke mogelijk zou kunnen komen te vervallen. Daarnaast zijn de verschillen tussen de onderwijsinstellingen ook afhankelijk van het gehanteerde uurtarief, de tijd die per instelling beschikbaar wordt gesteld voor voorbereiding en nazorg en keuzes binnen de financiële administratie. Zo heeft een onderwijsinstelling binnen de kosten van het lesgeven ook rekening gehouden met kosten voor administratie, coaching en financiën (verantwoording gemeente).
- Niet elke onderwijsinstelling heeft kosten voor examinering opgenomen. Dit is deels te verklaren door een financieel administratieve keuze om dit bijvoorbeeld te verwerken binnen de kostprijs van het lesgeven. Daarnaast verschillen de kosten ook omdat een aantal onderwijsinstellingen samenwerken en de examinering laten uitvoeren door de docenten. Hierdoor zijn er minimale kosten gemoeid bij de meeste onderwijsinstellingen.

- De materiële kosten zijn bij een enkele instelling hoger wegens de verplichting vanuit de aanbesteding voor het aanschaffen van een laptop en het aanbieden van excursies.
- De overige kosten en de ontwikkelkosten zijn niet door elke onderwijsinstelling opgenomen. De verklaring hiervoor ligt voornamelijk binnen de financiële administratie. Enkele onderwijsinstellingen kiezen ervoor om bepaalde kosten niet direct te verwerken binnen de kostprijs van het lesgeven of binnen de overhead, maar om deze apart inzichtelijk te maken. Deze kosten worden door de overige onderwijsinstellingen ook gemaakt maar worden echter niet apart inzichtelijk gemaakt.
- Net als bij de mbo-instellingen, worden bij de meeste ho-instellingen ook een overheadopslag gehanteerd van circa 30-35%. Een enkele onderwijsinstelling heeft hier relatief lagere overheadkosten. Dit komt voornamelijk omdat deze onderwijsinstelling veel van hun overheadkosten hebben verwerkt binnen de kosten voor het lesgeven. Daarnaast zijn de verschillen binnen de overheadkosten ook afhankelijk van de diensten die de school aanbiedt.
- Een enkele onderwijsinstelling hanteert een opslag per traject voor onvoorziene kosten, representatiekosten en voorlichting
- Een enkele onderwijsinstelling heeft rekening gehouden met meerkosten voor wanneer de onderwijsroute publiek wordt georganiseerd. Deze kosten hebben betrekking op een hogere toeslag die dient te worden gehanteerd wanneer de deelnemers van de onderwijsroute geregistreerd zullen worden als studenten en daarmee gebruik kunnen maken van alle standaard onderwijsvoorzieningen vanuit het publiek bekostigd onderwijs.

Grafiek 3: Kostenopbouw ho-instellingen

4

De
aantallen

4. De aantallen

01

Dit hoofdstuk geeft zicht op welke inburgeringsplichtige jongeren die behoren tot de potentiële doelgroep van de onderwijsroute, zich bevinden in een internationale schakelklas (ISK), entreeopleiding of ho-schakeljaar.

02

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende onderzoeksvraag:

03

Welke inburgeringsplichtige jongeren die behoren tot de doelgroep van de onderwijsroute, bevinden zich in een internationale schakelklas (isk), entreeopleiding of ho-schakeljaar?

04

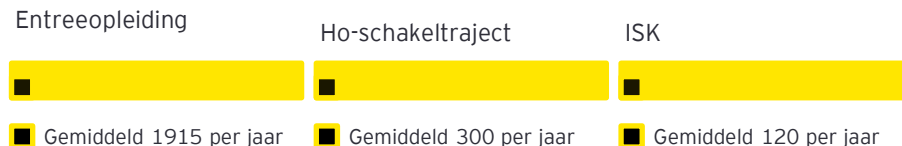
De potentiële doelgroep van de onderwijsroute wordt als volgt gedefinieerd: 'inburgeringsplichtige jongeren die als doel hebben om door te stromen naar een mbo-2 of hoger'. De inburgeringsplicht is in de data analyse vastgesteld op basis van land van herkomst, vooropleiding en leeftijd. Daarnaast is ook nog het doorstroomprofiel vastgesteld om te bepalen of minimaal naar een mbo-2 opleiding of hoger is doorgestroomd.

05

06

In onderstaand figuur wordt weergegeven hoeveel inburgeringsplichtige jongeren, die als doel hebben om door te stromen naar een mbo-2 of hoger, hebben deelgenomen aan een internationale schakelklas, een entreeopleiding of een ho-schakeltraject. Er wordt een gemiddelde weergegeven van 2019 tot en met 2021 voor de ho-schakeltrajecten en de entreeopleiding, voor de isk gaat het om een gemiddelde van 2019 en 2020. In de volgende paragraaf wordt hier nadere toelichting op gegeven.

Figuur 1: Aantallen potentiële doelgroep onderwijsroute

4.1 De entreeopleiding

De entreeopleiding wordt aangeboden binnen het middelbaar beroepsonderwijs voor iedereen vanaf 16 jaar zonder vmbo-diploma of een hoger opleidingsniveau.

Kostenonderzoek Onderwijsroute

Er volgen ook inburgeraars de entreeopleiding om te kunnen instromen op een mbo-opleiding van niveau 2 of hoger. De entreeopleiding is een mbo-opleiding op niveau 1. De entreeopleiding duurt voor de potentiële doelgroep van de onderwijsroute gemiddeld 1,3 jaar. Onderstaande tabel geeft het unieke aantal instromers weer van de entreeopleiding sinds 2018 die behoren tot de potentiële doelgroep van de onderwijsroute. De data is verkregen van DUO. Dit gaat om deelnemers in het bekostigd onderwijs en deelnemers in het niet-bekostigd onderwijs. In de bijlage wordt een gedetailleerde weergave gegeven per jaar waarbij inzichtelijk wordt gemaakt hoeveel deelnemers in het niet-bekostigd onderwijs, bekostigd onderwijs, leeftijd en het doorstroomprofiel aanwezig zijn.

Tabel 2: instromers entreeopleiding

Jaartal	Totaal aantal deelnemers
2018	1872
2019	2042
2020	1924
2021	1779

Bij de data van de entreeopleiding dient rekening te worden gehouden met onderstaande punten.

- Deelnemers waarvan de nationaliteit en/of vooropleiding onbekend zijn, zijn niet meegenomen in de analyse omdat niet kan worden bepaald of deze studenten tot de potentiële doelgroep van de onderwijsroute behoren. In de praktijk zou het aantal hierdoor hoger kunnen uitvallen. Het gaat om gemiddeld minimaal 1674 deelnemers per jaar waarvan onbekend is of deze behoren tot de potentiële doelgroep van de onderwijsroute. In tabel 3 wordt weergegeven hoe groot per jaar de groep is waarvan niet kan worden bepaald of deze studenten behoren tot de doelgroep van de onderwijsroute. De data is verkregen van DUO. DUO kan aantallen onder de vijf niet zichtbaar maken. Hierdoor is in tabel 3 soms met (cumulatieve) marges gewerkt. Daarnaast geeft de data aan dat het om ontbrekende gegevens gaat die betrekking hebben op de nationaliteit en de vooropleiding. Er is daarom in tabel 3 rekening gehouden met eventuele overlap in de data. Dit houdt in dat indien van één student, zowel de nationaliteit als vooropleiding onbekend is, dubbeltelling wordt voorkomen door overlap in mindering te brengen op het totaal.

4. De aantallen

Tabel 3: Onbekende data entreeopleiding

Onbekende gegevens	2018	2019	2020	2021
Nationaliteit	263	184	159	200
Vooropleiding	1282	1279	1278	2330
Marge bij vooropleiding	1 tot 10	1 tot 5	1 tot 5	
Overlap	95	45	54	84
Totaal	1450	1418	1383	2446
Totaal marge	1 tot 10	1 tot 5	1 tot 5	

- Ondanks dat 17-jarigen nog niet inburgeringsplichtig zijn, zijn zij wel meegenomen in bovenstaande cijfers. In dit onderzoek is hiervoor gekozen omdat deze leerlingen in datzelfde schooljaar nog inburgeringsplichtig worden en daarmee binnen een aantal maanden zullen behoren tot de doelgroep van de onderwijsroute.
- Er is onderscheid gemaakt tussen bekostigd en niet-bekostigd onderwijs (of examendeelnemer). Bij bekostigd onderwijs wordt de inschrijving bekostigd door OCW. Bij niet-bekostigd onderwijs gaat het om een examendeelnemer die alleen deelneemt aan examenonderdelen van de opleiding of om een deelnemer waarvan de gehele opleiding niet wordt bekostigd door OCW. Of een student in aanmerking komt voor bekostigd onderwijs wordt bepaald aan de hand van de volgende beslisboom: [MBO Informatie Encyclopedie \(informatieencyclopedie.nl\)](https://www.informatieencyclopedie.nl/).
- In de bijlage worden de doorstroomgegevens weergegeven. Indien bij de doorstroomgegevens 'onbepaald' staat, betekent dit dat de vervolgopleiding nog niet is bepaald, omdat de deelnemer mogelijk nog de entreeopleiding volgt óf omdat de gegevens niet beschikbaar zijn. Met name in het laatste jaar, 2021, zijn minder gegevens beschikbaar omdat de vervolgopleiding nog niet bekend is.

4.2 De ho-schakeltrajecten

Een ho-schakeljaar bereidt studenten voor op een studie in het hoger onderwijs. Een aantal schakeltrajecten is vooral gericht op inburgeringsplichtigen die behoren tot de potentiële doelgroep van de onderwijsroute. Een schakeljaar gaat om niet-bekostigd onderwijs, waardoor er voor de instellingen geen sprake is van een registratieplicht. Hierdoor beschikt DUO niet over de relevante data voor dit onderzoek. Het UAF heeft echter wel de aantallen in beeld van schakeljaarstudenten onder het oude wettenstelsel. Het schakeltraject duurt naar verwachting van het UAF onder de nieuwe wet twee jaar, rekening houdende met één startmoment per jaar voor het aanbieden van de maatwerkvakken.

Hieronder worden het aantal deelnemers aan het ho-schakeljaar weergegeven sinds 2018 die behoren tot de potentiële doelgroep van de onderwijsroute. Het gaat hierbij vooral om statushouders. In de bijlage is ook het aantal deelnemers aan een ho-schakeltraject opgenomen dat het traject niet succesvol afrondt.

Tabel 4: Succesvolle uitstromers ho-schakeltrajecten

Jaar	Aantal succesvolle uitstromers
2018	291
2019	372
2020	279
2021	250

Van belang is te vermelden dat het UAF een ingangseis hanteert voor haar schakelprogramma's van onder andere 12 jaar vooropleiding in het land van herkomst. Andere onderwijsinstellingen hanteren andere voorwaarden. Geconstateerd is door het UAF dat enkele schakeltrajecten ook mensen met 10 of minder opleidingsjaren in het land van herkomst toelaten. Hierdoor waren bijvoorbeeld één van de schakeltrajecten maar 10 van de 40 studenten bij het UAF in beeld. Het UAF benadrukt hiermee dat zij niet alle schakeljaarstudenten in beeld te hebben.

4. De aantallen

01

4.3 De ISK

02

Leerlingen tussen de 12 en 18 jaar kunnen deelnemen aan een internationale schakelklas waar het leren van de Nederlandse taal centraal staat. Een internationale schakelklas is onderdeel van een reguliere middelbare school. Dit is naar schatting van het ministerie van OCW een voorbereidend traject van gemiddeld twee jaar en kost circa € 24.000 per traject. Na het volgen van dit traject kunnen de leerlingen hun onderwijs voortzetten op de middelbare school of in het middelbaar beroepsonderwijs.

03

04

Onderstaande tabel geeft een schatting van het aantal deelnemers aan de internationale schakelklas sinds 2019 die behoren tot de doelgroep van de onderwijsroute weer. De data is verkregen van DUO.

05

Tabel 5: Deelnemers ISK

06

	2019	2020	2021
17 jaar	48	54	
18 jaar of ouder	76	62	
Totaal vanuit de doelgroep	124	116	
Onbekend	263	718	1653

Bij de data van de ISK dient rekening te worden gehouden met onderstaande punten.

- Er is een relatief grote groep die wordt gecategoriseerd als onbekend. Dit zijn leerlingen die in een internationale schakelklas zitten, maar waarvan op basis van de huidige gegevens niet kan worden bepaald of zij tot de doelgroep van de onderwijsroute behoren of niet. De werkelijke doelgroep zou hierdoor in de praktijk aanzienlijk hoger kunnen zijn.
- De genoemde cijfers zeggen niet iets over het instroommoment. De cijfers zeggen enkel iets over het aantal leerlingen die zich in dat jaar in een ISK bevinden.

- Over 2021 kan nog niet worden bepaald of de genoemde leerlingen behoren tot de doelgroep van de onderwijsroute omdat er (nog) geen doorstroomgegevens beschikbaar zijn.
- De registraties kunnen sterk afwijken van de praktijk. De leerlingen die deelnemen aan een internationale schakelklas worden geregistreerd, echter worden die niet in een aparte categorie geregistreerd. DUO heeft hierdoor geen zicht op de exacte doelgroep
- De stijgende cijfers zijn wellicht toe te schrijven aan de stijging in het aantal registraties en niet aan een stijging van het daadwerkelijk aantal deelnemers

4.4 De verborgen doelgroep

Naast de bovengenoemde aantallen van deelnemers in het huidige onderwijsstelsel die geregistreerd zijn, dient rekening te worden gehouden dat de potentiële doelgroep groter is. Er zijn andere inburgeringsplichtigen die buiten deze geregistreerde groep vallen, maar wel behoren tot de doelgroep van de onderwijsroute.

Momenteel zitten er ook inburgeringsplichtigen thuis die niet deelnemen aan de onderwijsroute, maar wel binnen de potentiële doelgroep vallen. Deze inburgeringsplichtigen behoren tot de doelgroep omdat zij reeds opgeleid zijn in het land van herkomst en de wens hebben in Nederland door te studeren. Het UAF heeft de aantallen in beeld van inburgeraars binnen haar eigen aangeboden diensten die niet een geheel schakeltraject volgen maar één of meer basis- en maatwerkvakken volgen. Deze groep zou ook aangemerkt kunnen worden voor de onderwijsroute. Het gaat hierbij om onderstaande aantallen, die een indicatie geven van de orde van grootte van de verborgen groep.

Tabel 6: Aantal voorbereiders

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jaarlijkse instromers	1330	1131	1121	1502	1791	1524	1503	1361	1360

5

De
studieduur

5. De studieduur

01

In dit laatste hoofdstuk wordt de gemiddelde studieduur weergegeven. Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende onderzoeksvraag:

02

Wat is de gemiddelde studieduur van de nieuwkomer in de genoemde opleidingen?

03

Hieronder wordt de gemiddelde studieduur weergegeven van een ISK, entreeopleiding en een ho-schakeltraject. Deze worden in deze paragraaf nader toegelicht.

04

Figuur 2: Gemiddelde studieduur

05

06

5.1 De internationale schakelklas

Door het ministerie van OCW is de studieduur en het bekostigingsmodel van een internationale schakelklas vastgesteld op gemiddeld twee jaar. Omdat de deelnemers aan de internationale schakelklassen niet consistent worden geregistreerd is het niet mogelijk om op basis van registraties de gemiddelde studieduur te bepalen.

5.2 De entreeopleiding

Voor het aantal leerlingen van de entreeopleiding is op basis van registraties gekeken naar de jaren 2018 tot en met 2021. Voor deze analyse is echter enkel rekening gehouden met de cijfers vanuit 2018 en 2019. De cijfers van 2020 en 2021 geven een onvolledig beeld omdat een deel van de leerlingen momenteel nog de entreeopleiding volgt. Om die reden is de afstudeerdata nog niet beschikbaar bij DUO. Op basis van de cijfers uit 2018 en 2019 is de gemiddelde studieduur van de

doelgroep van de onderwijsroute 1,3 jaar.

5.3 De ho-schakeltrajecten

De gemiddelde studieduur van het ho-schakeltraject onder de nieuwe wet is volgens het UAF twee jaar. Voorheen was een voorwaarde dat een student taalniveau B1 diende te beheersen bij het starten aan een schakeljaar omdat dit traject los stond van de inburgering. Echter, sinds de nieuwe inburgeringswet, start de inburgeraar vanaf taalniveau A0 met een schakeljaar. De studieduur in het oude stelsel bedroeg één jaar omdat het schakeljaar toen enkel bedoeld was voor maatwerkvakken en incidenteel ook Nederlands vanaf B1. Sinds de nieuwe wet is hier het inburgeringstraject bijgekomen waardoor de studieduur nu twee jaar is.

6

Bijlagen

6. Bijlage 1 - bronnenlijst

01

Tabel 1: Betrokken partijen

Betrokken partijen
Ministerie van SZW
Ministerie van OCW (Directie Middelbaar Beroepsonderwijs en Voortgezet Onderwijs)
Mbo-raad
UAF
DUO

02

03

04

05

Tabel 2: Geïnterviewde partijen

Geïnterviewde partijen
Alfa College
DaVinci College
Friese Poort
Han Talencentrum
Rijn IJssel
ROC Mondriaan
Saxion College
Tilburg University
Windesheim
Vrije Universiteit

06

6. Bijlage 2 - de entreeopleiding

01

Tabel 3: Entreeopleidingen 2018

	Aantal	Plus marge
Deelnemers in bekostigd onderwijs	1832	-
Deelnemers niet-bekostigd onderwijs	40	-
Totaal deelnemers	1872	-
Waarvan 17	450	1 tot 20
Waarvan 18+	1406	1 tot 30
Doorstroom gegevens	aantal	Plus marge
Waarvan doorstroomt naar hbo	7	1 tot 10
Waarvan doorstroomt naar mbo2	1779	1 tot 10
Waarvan doorstroomt naar mbo 3	37	1 tot 10
Waarvan doorstroomt naar mbo 4	21	1 tot 10
Onbepaald	12	1 tot 12

02

03

04

05

06

Tabel 5: Entreeopleidingen 2019

	Aantal	Plus marge
Deelnemers in bekostigd onderwijs	1992	-
Deelnemers niet-bekostigd onderwijs	50	-
Totaal deelnemers	2042	-
Waarvan 17	555	1 tot 25
Waarvan 18+	1473	1 tot 20
Doorstroom gegevens	aantal	marge
Waarvan doorstroomt naar hbo	-	1 tot 10
Waarvan doorstroomt naar mbo2	1455	1 tot 5
Waarvan doorstroomt naar mbo 3	25	1 tot 15
Waarvan doorstroomt naar mbo 4	16	1 tot 5
Onbepaald	79	1 tot 10

Tabel 4: Entreeopleidingen 2020

	Aantal	Plus marge
Deelnemers in bekostigd onderwijs	1870	-
Deelnemers niet-bekostigd onderwijs	54	-
Totaal deelnemers	1924	
Waarvan 17	469	1 tot 20
Waarvan 18+	1442	1 tot 15
Doorstroom gegevens	aantal	marge
Waarvan doorstroomt naar hbo	-	-
Waarvan doorstroomt naar mbo2	1001	-
Waarvan doorstroomt naar mbo 3	5	1 tot 20
Waarvan doorstroomt naar mbo 4	13	1 tot 5
Onbepaald want zit nog in entree	653	1 tot 10

Tabel 6: Entreeopleidingen 2021

	Aantal	Plus marge
Deelnemers in bekostigd onderwijs	1711	-
Deelnemers niet-bekostigd onderwijs	68	-
Totaal deelnemers	1779	-
Waarvan 17	390	-
Waarvan 18+	1389	-
Doorstroom gegevens	aantal	Plus marge
Onbepaald	1775	1 tot 5

6. Bijlage 3 - Uitstroom uit de Internationale Schakelklas (ISK)

Tabel 7: Uitstroom ISK

	2020	2021
Onbekend	203	413
Brug	<5	11
Havo	<5	12
Havo naar vavo	9	<5
Hbo	<5	<5
Lwoo	<5	387
Mbo 1	266	63
Mbo 2	52	6
Mbo 3	13	11
Mbo 4	9	15
Pro	15	8
Vavo havo	<5	11
Vmbo	66	99
Vmbo-tl naar vavo	13	19
Vso	<5	<5
Vwo	<5	6

6. Bijlage 4 - ho-schakeltrajecten

01

Tabel 8: ho-schakeltrajecten

Jaar	Aantal niet-succesvolle deelnemers
2018	19
2019	37
2020	36

02

03

04

05

06